

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zpronevěra a aplikace zásady subsidiarity trestní represe

Když spolu zakládají osoby blízké obchodní společnost, někdy nevěnují dostatečnou pozornost podrobnému právnímu zakotvení pravidel jejího vnitřního fungování. Zakladatelé této nové obchodní společnosti se v těchto případech často ocitnou nejen v pozici společníků, ale vykonávají i funkci jednatelů, a to každý s oprávněním za obchodní společnost jednat samostatně. Společníci, kteří jsou zároveň jednatelé si tak vyplácejí zisk a zálohy na zisk obchodní společnosti. Problém nastává, když se vztahy zhorší a společníci rozporují oprávněnost různých finančních operací jiných společníků.

Situace může vyústit do vzájemného odvolávání se z pozic jednatelů, návrhů na vyloučení člena statutárního orgánu z výkonu funkce, až po trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestného činu zpronevěry podle § 206 odst.1 zákona č. [40/2009](#) Sb. trestního zákoníku (dále jen „tr. zákoník“). Pokud však tyto dispozice s finančními prostředky obchodní společnosti nebyly vnitřními předpisy společnosti zakázané, je v těchto případech často namístě aplikovat zásadu subsidiarity trestní represe.

Na úvod je namístě uvést, že se trestného činu zpronevěry podle § 206 odst.1 tr. zákoníku dopustí ten, kdo si přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou. Závěru, že se pachatel dopustil trestného činu tím, že si přisvojil svěřenou věc, musí nutně předcházet spolehlivé zjištění, že k přisvojení došlo, toto přisvojení se týkalo cizí věci a bylo neoprávněné. Komentářová literatura k ust. § 206 tr. zákoníku uvádí: *„Pachatel si přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena, jestliže s věcí nebo jinou majetkovou hodnotou **naloží v rozporu s účelem, k němuž mu byla cizí věc nebo jiná majetková hodnota dána do opatrování nebo do dispozice, a to způsobem, který maří základní účel svěřeni.**“* [\[1\]](#)

V praxi jsou finanční prostředky, které společnost utrží za svoji činnost většinou uloženy na bankovním účtu společnosti, případně v trezoru či pokladně. Pro disponování těmito finančními prostředky společnosti stanovuje pravidla zákon č. [90/2012](#) Sb., zákon o obchodních korporacích a dále také zákon č. [563/1991](#) Sb., zákon o účetnictví. S tím úzce souvisí i povinnosti, které pro obchodní společnost vyplývají z daňových předpisů. Dispozice s finančními prostředky dále upravují interní pravidla obchodní společnosti. Pokud se společníci, kteří jsou zároveň jednateli společnosti, dohodnou na tom, že si například budou část těchto finančních prostředků průběžně převádět na osobní bankovní účet, což následně učiní, nelze to považovat za spáchání trestného činu zpronevěry dle §206 odst. 1 tr. zákoníku.

Pro posouzení toho, zda došlo přisvojením finančních prostředků původně patřících obchodní společnosti ke spáchání trestného činu, zpronevěry dle §206 odst. 1 tr. zákoníku, je totiž směrodatné to, zda jde o nakládání s majetkovou hodnotou v rozporu s účelem, k němuž byla majetková hodnota do dispozice jednající osoby předána. V této souvislosti nutno poznamenat, že společníci mají právo na zisk společnosti a na tento zisk mohou obdržet i zálohy. Když jsou společníci zároveň i jednateli společnosti, kteří si vyplácí zisk, případně zálohy na zisk, nejedná se o dispozice majetkem proti jeho účelu. Obchodní společnosti jsou totiž provozovány za účelem generování zisku pro své majitele; společníky. Tento přechod vlastnictví finančních prostředků z obchodní společnosti na její společníky

tedy nemůže být sám o sobě nezákonný.

K tomu, aby společník, který je jednatelem, spáchal při disponování s finančními prostředky trestný čin zpronevěry dle §206 tr. zákoníku, musejí být pravidla týkající se těchto dispozic nejprve vymezeny a teprve následně může dojít k jejich porušení a spáchání trestného činu, zpronevěry dle §206 odst. 1 tr. zákoníku. Při rozhodování o tom, jestli došlo ke spáchání trestného činu je tedy potřeba zjistit, jestli byla porušena interní pravidla společnosti stanovená pro disponování s jejími finančními prostředky. Musí se zkoumat konkludentní ujednání společníků. Dále je potřeba zjistit praxi, která byla zavedena mezi společníky, a zjistit, jestli se tyto dispozice dají považovat za vymykající se obvyklému jednání společníků. V této souvislosti upozorňuji na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, které se zabývalo námitkou dovolatele, spočívající v tom, že jeho jednáním nemohlo dojít k naplnění skutkové podstaty trestného činu zpronevěry, protože samotný převod finančních prostředků, na jejichž výplatu měl jakožto společník obchodní korporace zákonný nárok, nemůže být trestným činem. Nejvyšší soud ČR v předmětném rozhodnutí konstatoval: **„Zhodnotit bude také třeba, do jaké míry byla dispozice obviněného s prostředky na účtu společnosti neoprávněná a do jaké míry se lze odvolávat na obvyklost jednání, pokud jde o čerpání určitých částek jinými společníky. V tomto ohledu dokonce sám obviněný potvrzuje, že vyplácení zisku probíhalo průběžně, zálohově, na základě ústní dohody mezi společníky a vždy bylo dbáno na to, aby ke konci kalendářního roku vyplacené zálohy na zisk nepřevýšily zisk skutečně vytvořený.“** [2] Na to, že pro naplnění skutkové podstaty trestného činu nejprve musejí být jasně stanovené povinnosti k tomu, aby je bylo možné porušit, upozorňoval i Ústavní soud ČR, ve svém nálezu zabývajícím se porušováním povinnosti při správě cizího majetku, když uvedl, že podstata porušení povinnosti spravovat cizí majetek spočívá v tom, že pachatel jedná v rozporu s obecným nebo konkrétním vymezením obsahu takové povinnosti. [3] Dále v této souvislosti poukazuji na pasáž z dalšího rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, ve které je uvedeno, že když „...znak trestného činu spočívá v povinnosti opatrovat nebo spravovat cizí majetek, je podstatné zjištění, zda pachatel (tj. obviněný) porušil povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek, která mu byla uložena na základě zákona či na základě smlouvy.“ [4]

V neposlední řadě je potřeba připomenout, že když obviněný není schopen doložit, jakým způsobem finanční prostředky využil, neznamená to automaticky naplnění skutkové podstaty trestného činu zpronevěry dle § 206 odst. 1 tr. zákoníku. Spáchání trestného činu zpronevěry dle § 206 odst. 1 tr. zákoníku není prokázáno do doby, než bude spolehlivě zjištěno, že tyto finanční prostředky byly přisvojeny. To, že si jednatel, který je zároveň společníkem, převedl finanční prostředky na svůj osobní bankovní účet, neznamená automaticky, že si je chtěl přisvojit. Tento názor vyslovil i Nejvyšší soud ČR když uvedl: „K právnímu závěru o naplnění zákonného znaku trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák., resp. podle § 206 odst. 1 TrZ, spočívajícího v tom, že si pachatel „přisvojil cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena“, nepostačuje skutkové zjištění, podle něhož obviněný jako jednatel společnosti s ručením omezeným převzal do jejího majetku určité finanční prostředky a použil je „k blíže nezjištěnému účelu. To platí i za situace, kdy obviněný nebyl schopen doložit (např. záznamem v účetnictví), jak použil tyto finanční prostředky.“ [5]

Závěrem tedy konstatuji, že v případě, kdy si společníci, kteří jsou zároveň jednatele, převedou na svůj účet finanční prostředky obchodní společnosti podle své aktuální úvahy a jedná se o ve společnosti zavedenou praxi, ve které jim nebrání žádné vnitřní omezení společnosti, nejedená se automaticky o spáchání trestného činu zpronevěry dle ust. §206 odst. 1 tr. zákoníku. Společníci mají totiž zákonné právo na zisk společnosti a mohou na něj obdržet i zálohy. To však samozřejmě neznamená, že by těmito dispozicemi nemohli naplnit skutkovou podstatu jiných trestných činů a že by toto jejich právo bylo neomezené. Je potřeba tyto výplaty zisku řádně účetně evidovat, jinak by se mohlo jednat o trestný čin zkraslování údajů o stavu hospodaření a jmění dle § 254 tr. zákoníku. Dále by tito společníci měli jednat s péčí řádného hospodáře, dbát na to, aby tyto operace společnost

neohrozily do té míry, že by jí třeba přivodily úpadek nebo společnost jinak vážně poškodily, mohlo by totiž dojít ke spáchaní trestného činu porušení povinností při správě cizího majetku dle § 220 tr. zákoníku či trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti dle § 221 tr. zákoníku.

Mgr. Lucia Števiarová,
advokátní koncipient

**sokol
novák
tdpa**

Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.

Na strži 2102/61a
140 00 Praha 4

Tel.: +420 270 005 533
e-mail: info@sntd.cz

[1] ŠÁMAL, Pavel. § 206 [Zpronevěra]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2010, marg. č. 6.

[2] Rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 474/2007 ze dne 16.05.2007. Dostupné >>> [zde](#).

[3] Nález Ústavního soudu sp. zn. II.ÚS 135/09 ze dne 21. 1. 2010. Dostupné >>> [zde](#).

[4] Rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 TDO 1412/2007, ze dne 27. března 2008. Dostupné >>> [zde](#).

[5] Rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 7 Tdo 1449/2010, ze dne 15.12.2010. Dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)

- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)